

JAN DORMAN: PASJA TWORZENIA

W 2012 roku mija setna rocznica urodzin Jana Dormana – wybitnego twórcy i nowatora w zakresie sztuki teatru lalek. Teatr Dzieci Zagłębia, którego twórcą i wieloletnim dyrektorem był Jan Dorman, jest organizatorem lub współorganizatorem wielu przedsięwzięć mających na celu podkreślenie znaczenia twórczości Dormana w rozwoju nowoczesnego teatru dla dzieci i młodzieży.

W czerwcu ubiegłego roku – w ramach jubileuszu 60-lecia teatru odbyła się m.in. sesja naukowa poświęcona twórczości i osobie Jana Dormana. Prezydent Miasta Będzina ogłosił rok 2012 Będzińskim Rokiem Kultury, a wśród wielu imprez kulturalnych w maju 2012 r. znalazła się wystawa zorganizowana w Muzeum Zagłębia „Trzy oblicza teatru – Dorman, Grotowski, Kantor” poświęcona trzem wybitnym twórcami teatru artystycznego. Autor projektu – Waldemar Musiał zaproponował pokazanie trzech form teatru poprzez trzy najważniejsze, pod względem artystycznym i teatrologicznym, spektakle prezentowanych twórców. Na wystawie można zobaczyć pamiątki i fragmenty scenografii z *Apocalipsis cum figuris* Jerzego Grotowskiego

wystawionego w Teatrze Laboratorium we Wrocławiu, *Umarłej klasy* Tadeusza Kantora z krakowskiego teatru Cricot 2 oraz spektaklu *Która godzina* Jana Dormana, którego premiera odbyła się w Teatrze Dzieci Zagłębia w Będzinie. Wystawę można oglądać w Pałacu Mieroszewskich w Będzinie do końca października 2012 roku. Wernisaż

wystawy połączony był z konferencją popularno-naukową „Jan Dorman. Pasja tworzenia”, podczas której poświęcone Dormanowi wykłady wygłosili: dr Marzena Wiśniewska, dr Ewa Tomaszewska, mgr Marta Odziomek oraz prof. dr hab. Andrzej Linert.

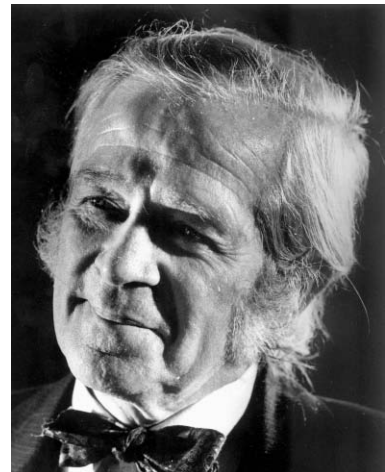
Pierwszym, ogromnym sukcesem i jednocześnie zasługą Jana Dormana było, iż w najtrudniejszym okresie Polski powojennej zajął się tworzeniem spektakli dla dzieci, docierając do gmin i miasteczek z terenów województwa śląskiego, a potem zakładając w Będzinie Teatr Dzieci Zagłębia, teatr który wyznaczył początek nowej estetyki teatru lalkowego w Polsce. To właśnie tutaj, w Teatrze Dzieci Zagłębia po

raz pierwszy odrzucono techniki iluzjonistyczne, zrezygnowano z parawanów, będących do tej pory głównym elementem widowisk lalkowych, bez których teatr taki nie miał prawa bytu.

To właśnie na będzińskiej scenie zastosowano nowatorskie metody animacji. Aktorzy wyszli zza parawanu, stali się pełnoprawnymi bohaterami spektakli wraz z animowaną przez nich lalką. „Wyjście aktora z lalką przed parawan nie jest zwykłą ekstrawagancją, lecz próbą ukazania teatru w jego chemicznie czystej postaci. Aktorzy nie tylko na oczach widzów demonstrują grę lalką, ale kolejno wcielają się w rozmaite postacie, zmieniając jedynie drobne szczegóły ubioru lub też wkładają na twarz odpowiednie maski. Umowność nie jest wstydliwie ukrywana, lecz staje się równoprawną częścią widowiska (...) ten rodzaj inscenizacji uczy dzieci nowoczesnego teatru i przyzwyczajają do trudnych widowisk dla dorosłych (...) Tekst jest jedynie kanwą, na której Jan Dorman snuje swoje własne, pełne humoru widowisko” – pisano u progu lat 60. o Teatrze Dzieci Zagłębia prowadzonym przez Jana Dormana.

Metody zapoczątkowane przez Jana Dormana po dziś dzień są praktykowane i właściwie nie można sobie wyobrazić współczesnego teatru lalek bez sposobów niegdyś wymyślonych przez niego. Tadeusz Kudliński, polski krytyk teatralny i prozaik związany ze środowiskiem krakowskim, umieścił Teatr Dzieci Zagłębia obok takich zjawisk artystycznych jak teatr Tadeusza Kantora i teatr Jerzego Grotowskiego, czyli potraktował go jak teatr autorski, teatr poszukujący i znajdujący nowe formy kontaktu z publicznością, wytyczający nowe ścieżki rozwoju teatru lalkowego.

Pisząc o Janie Dormanie należy także pamiętać, że – oprócz bycia wizjonerem teatru lalek – był on również, a może przede wszystkim, wielkim pedagogiem teatru, mającym na uwadze rozwój dziecięcej wrażliwości. Przez lata na scenie będzińskiego teatru prezentowano przedstawienia (*Krawiec Pan Niteczka*, *Koziółek Matolek*, *Sen nocy letniej*, *Szczęśliwy Książę*, *Krzesiwo*), które zarówno kształtowały wrażliwość dziecięcą jak i pobudzały wyobraźnię innych reżyserów teatralnych.

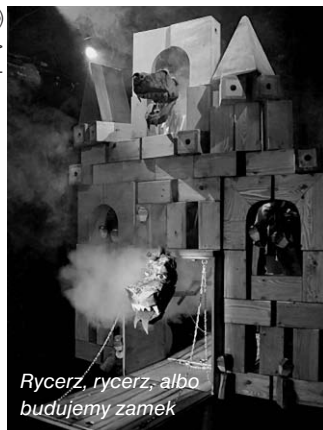
A. Ch.

FESTIWALE • NAGRODY

EUROFEST 2012, Słupsk

Arch.

Rycerz, rycerz, albo budujemy zamek

Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek Krajów Unii Europejskiej im. Roberta Schumana EUROFEST 2012 odbywał się w dniach 8-9 maja 2012 r. w Słupsku. Jury festiwalu w składzie Władysław Owczarzak, Irena Dragan, Renata Sztabnik przyznało następujące nagrody:

■ I nagroda – Theater des Lachens z Niemiec za spektakl *Rycerz, rycerz, albo budujemy zamek*.

- II nagroda – Latvian Puppet Theater z Litwy za widowisko *Baśń o uśpionym smoku*.
- III nagroda – Valeria Guglietti z Hiszpanii za przedstawienie *Nie dotykaj moich rąk*.
- Nagroda specjalna – Staffan Bjorklunds Theatre ze Szwecji za przedstawienie *Trzech na żdźble słomy*.
Nagrody Jury Dziecięcego:
 - I nagroda – Theater des Lachens z Niemiec – *Rycerz, rycerz, albo budujemy zamek*.
 - II nagroda ex aequo – Valeria Guglietti – *Nie dotykaj moich rąk* oraz Latvian Puppet Theater – *Baśń o uśpionym smoku*.
 - III nagroda – Maribor Puppet Theatre ze Słowenii – *Jak to Szlemiel szedł do Warszawy*.
 - Wyróżnienie – Puppet Theatre Sytkyt z Finlandii za spektakl *Sampo chłopiec z Laponii*.

MFSL, Bielsko-Biała

W dniach 25-30 maja w Teatrze Lalek Banialuka w Bielsku-Białej odbył się 25. Międzynarodowy Festiwal Sztuki Lalkarskiej. Nagrody przyznawane przez jury w składzie: Petr Nosálek, Joanna Braun, Bożena Sawicka, Tadeusz Kornaś, Bartłomiej Miernik, Janusz Ryl-Krystianowski otrzymali:

- Grand Prix – za najlepsze przedstawienie prezentowane na Festiwalu – Yase Tamam (Iran) za spektakl *Ziemia i wszechświat*.

A. Morcinek

Zahra Sabri – twórczyni teatru Yase Tamam z Grand Prix 25. Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Lalkarskiej

- Nagroda Specjalna – za alchemiczne kataklizmy Agrupación Señor Serrano (Hiszpania) za spektakl *Katastrofa*.
- Nagroda Specjalna – za das Gesamtkunstwerk (doskonałe dzieło sztuki) Krabat Ensemble, czyli Figurentheater Wilde & Vogel / Florian Feisel / Grupa Coincidentia za spektakl *Krabat*.
- Nagroda za najlepszy spektakl dla dzieci – Divadlo Drak (Czechy) za spektakl *Złotowłosa*.
Ponadto przyznano nagrody pozaregulaminowe:
 - Dyplom Honorowy POLUNIMA – dla Bonecos de Santo Aleixo (Portugalia) za stworzenie świata... w spektaklu *Stworzenie świata*.
 - Nagrodę aktorską przyznaną przez Sekcję Teatrów Lalek ZASP dla Poliny Borisovej za kreację w przedstawieniu *Go!*
 - Nagrodę Dyrektora Festiwalu dla Josefa Krofity (Divadlo Drak, Czechy) – „za prezentowane na festiwalach w Bielsku-Białej mistrzowskie przedstawienia na zawsze pozostające w naszej pamięci i sercach”.

Festiwal Walizka, Łomża

Między 13 a 16 czerwca w Łomży odbywał się XXV Międzynarodowy Festiwal Teatralny Walizka. Jury w składzie Henryk Jurkowski, Predrag Bjelosevic, Wiesław Hejno, Alicja Rubczak, Wojciech Szlachowski przyznało:

- Grand Prix spektaklowi *I on powiedział: zobaczysz dziś, jutro, pojutrze* Teatru Aria z Teheranu (Iran).
- Nagrodę za reżyserię przedstawienia *Dama pikowa* Grodzieńskiego Regionalnego Teatru Lalek (Białoruś) dla Olega Żugzdy.
- Nagrodę za scenografię spektaklu *Opowieść rusalek* Teatru Lalek *Kukolny Dom* z Penzy (Rosja) dla Dmitra Aksenowa.
- Nagrodę za muzykę do spektaklu *Świat Garmanna* Teatru Baj z Warszawy dla Filipa Sande.
Równorzędne nagrody aktorskie otrzymali:
 - Ryszard Doliński za rolę Lisa w przedstawieniu *Lis* Białostockiego Teatru Lalek.

Lis

B. Gudalewski

FESTIWALE • NAGRODY

Arch.

- Marta Bury, Natalia Zduń, Henryk Hryniewicki, Tomasz Kuliberda, Andrzej Piecuch za występ w przedstawieniu *Niech żyje cyrk* Teatru Maska w Rzeszowie.
- Jiri Kniha i Tomas Machek za występ w przedstawieniu *Putin na nartach* Teatru Lišeň z Brna (Czechy).

Nagrody ZASP

19 marca 2012 roku w siedzibie Związku Artystów Scen Polskich odbyło się spotkanie z okazji Światowego Dnia Lalkarstwa.

- Podczas uroczystości wręczono statuetki HENRYKA za wybitne osiągnięcia artystyczne w dziedzinie teatru lalek. W tym roku otrzymali je: Barbara Muszyńska, Krzysztof Rau i Aleksander Skowroński.
- Za dorobek twórczy w dziedzinie teatru lalek okolicznościowymi plaketkami ZASP uhonorowani zostali: Henryk Jurkowski, Wiesław Hejno, Janina Keszowska, Ryszard Sypniewski, Józef Frymet, Aleksandra Para.
- Za całokształt osiągnięć w dziedzinie sztuki lalkarskiej Listy Gratulacyjne otrzymali: Roma Drozdówna, Danuta Kamińska, Jolanta Nord, Ryszard Szetela, Jerzy Nawojski.
- W czasie uroczystości Brązowym Medalem *Gloria Artis* uhonorowano dyrektora Teatru Lalka Jana Woronkę.

Teatry za granicą

- W dniach 16–17 marca Białostocki Teatr Lalek podczas festiwalu T-O-T Festival w Barcelonie (Hiszpania) zaprezentował widowisko *Biegun* w reż. Ewy Piotrowskiej.
- W dniach 21 i 22 kwietnia widzowie Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego w Londynie mieli okazję zobaczyć przedstawienie Teatru Guliwer *Planeta Football* w reżyserii Marka Zakosteckiego.
- Między 1 a 8 maja Białostocki Teatr Lalek podczas festiwalu World Marionettes Music Festival, Chilgok (Korea Południowa) zaprezentował widowisko *Chopin-impresja* w reż. Lesława Piecki i Wojciecha Szalakowskiego.
- 12 maja studenci Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej (filia we Wrocławiu) podczas festiwalu Zlomvaz w Pradze zaprezentowali spektakl dyplomowy *Balladyny i romanse – szkic* w reż. Konrada Dworakowskiego.
- W dniach 7–9 czerwca, podczas Festiwalu Teatrów Lalek w Koszycach (Słowacja) Białostocki Teatr Lalek zaprezentował widowisko *Dulcynea* w reż. Adama Frankiewicza.
- 8 czerwca podczas Międzynarodowego Festiwalu Stretnutie-Setkani-Spotkanie-Talalkozas w Nitrze (Słowacja) Teatr Baj Pomorski zaprezentował przedstawienie *Podróże Guliwera* w reż. Ondreja Spisaka, a 22 czerwca w Hradec Kralove (Czechy) podczas Międzynarodowego Festiwalu Europejskich Regionów spektakl *Jabłoneczka* w reż. Piotra Tomaszuka.
- W Hradcu Kralové (Czechy) podczas Międzynarodowego Festiwalu Europejskich Regionów Teatr Lalek Ateneum pokazał 22 czerwca widowisko *Joanna d'Arc* w reż. Karela Brožka.
- W dniach 6–10 sierpnia Teatr Ognia i Papieru Grzegorza Kwiecińskiego gościł na festiwalu małych papierowych teatrów *Minifest Papierteatr* na Krymie w Symferopolu. Teatr zaprezentował swoje najnowsze przedstawienie *Kamienie*.

Arch.

P R E M I E R Y • P R E M I E R Y

styczeń

Miejski Teatr Miniatura, Gdańsk:

Afrykańska przygoda – Maria Fajak-Słomińska.
Reż. Maria Fajak-Słomińska, Janusz Słomiński,
muz. Paweł Dudzik, scen. Jolanta Brejda.
Premiera 28 stycznia

Zdrojowy Teatr Animacji, Jelenia Góra:

Historyczno – turystyczna szopka jeleniogórska (odstona druga).
Reż. Bogdan Nauka, scen. Lewan Mantidze,
muz. Jacek Szreniawa, teksty piosenek
Tadeusz Siwek.
Premiera 15 stycznia

Śląski Teatr Lalki i Aktora Ateneum, Katowice:

*Daleka podróż Andersena (suity
teatralna w hołdzie
dla Hansa Christiana Andersena)*.
Scen. i reż. Marcin Jarnuszkiewicz,
scen. Joanna Braun, Marcin
Jarnuszkiewicz, muz. kompozycje m.in.
Eleni Karaindrou, Jocelyn Pook, Samuela
Barbera, Davida Darlinga, Christoph
Willibalda Glucka i Henrego Purcella.
Premiera 21 stycznia

Teatr Lalki i Aktora Kubuś, Kielce:

Być jak Pippi – wg Astrid Lindgren.
Scenariusz, reż., teksty piosenek Lech Chojnacki,
scen. Dariusz Panas, muz. Robert Kanaan.
Premiera 12 stycznia

Opolski Teatr Lalki i Aktora, Opole:

Wnyk – Robert Jarosz.
Reż. Bogusław Kierc, scen. Danuta Kierc,
ruch sceniczny Michał Pietrzak,
muz. Jacek Wierzchowski.
Prapremiera 28 stycznia

Teatr Lalek Rabcio, Rabka:

La serva padrona – Giovanni Battista Pergolesi.
Inscenizacja, reż. Waław Jankowski,
scen. i kostiumy Grażyna Żubrowska,
choreogr. Jadwiga Leśniak-Jankowska.
Spektakl zrealizowany przez Krakowską Operę Kameralną
i Teatr Lalek Rabcio.
Premiera 7 stycznia

Kariusi Baktus – Thorbjorn Egner.

Adaptacja i reż. Jarosław Antoniuk, scen. Przemysław
Karwowski, muz. Bogdan Szczepański, dekoracje i lalki
Ewa Filochowska-Karwowska, Eliza Wtorkiewicz-Kaleta,
Andrzej Chojnowski, Ryszard Olkunik.
Premiera 12 stycznia

Teatr Lalek Pleciuga, Szczecin:

Szczur – Szekeniuk.
Reż. Agata Biziuk, scen. i multimedia Maciej Mizgalski,
muz. Borys Sawaszkiewicz i Karol Majtas.
Premiera 7 stycznia

Jabłoneczka – wg K. Czernego.

Adaptacja i piosenki Jan Wilkowski, reż. Laura Słabińska,
scen. Mikołaj Malesza, muz. Hubert Połoniewicz.
Premiera 28 stycznia

luty

Teatr Lalek Banialuka, Bielsko-Biała:

Złoty klucz – Jan Ośnica.
Reż. Janusz Ryl-Krystianowski, scen. Julia Skuratova,
muz. Robert Łuczak.
Premiera 12 lutego

Teatr Lalki i Aktora, Łomża:

Dokąd pędzisz, koniku? – Rada Moskova.
Reż. Grzegorz Kwieciński, scen. Przemysław Karwowski,
muz. Jacek Stankiewicz.
Premiera 26 lutego

Teatr Lalki i Aktora Pinokio, Łódź:

Momo – wg Michaela Ende.
Tekst Maria Wojtyśko, reż. Daria Kopiec,
scen. Matylda Kotlińska, muz. SzaZa – Paweł Szamburski,
Patrik Zakrocki, choreogr. Jacek Owczarek.
Premiera 11 lutego

Opolski Teatr Lalki i Aktora, Opole:

O wampirze W. – Marta Guśniowska.
Reż. Petr Nosálek, scen. Pavel Hubička,
muz. Krzysztof Dzierma.
Prapremiera 5 lutego

Teatr Maska, Rzeszów:

Bajka o księciu Pipo, o koniu Pipo i księżniczce Popi
– Pierre Gripari.
Adaptacja Jan Wilkowski, reż. Krzysztof Rau,
scen. Mikołaj Malesza, muz. Jerzy Derfel.
Premiera 11 lutego

P R E M I E R Y • P R E M I E R Y

Teatr Baj Pomorski, Toruń:

Najmniejszy bal świata – Malina Prześluga.
Reż. Paweł Aigner, scen. Jan Polivka, muz. Piotr Klimek.
Premiera 5 lutego

marzec

Teatr Dzieci Zagłębia, Będzin:

Święci osiedlowi – wg Lidii Amejko.
Reż. Kamil Katolik, muz. Jacek Wierzchowski.
Scena Inicjatyw Twórczych.
Premiera 18 marca

Bajka-Zjajka – Maciej Dużyński.
Reż. Maciej Dużyński, scen. Anna Chadaj,
muz. Marek Żurawski.
Premiera 31 marca

Zdrojowy Teatr Animacji, Jelenia Góra oraz Gerhart Hauptmann Theater (Niemcy):

Hagazussa.
Reż. i choreogr. Steffi Sembdner,
scen. Agathe MacQueen.
Premiera polska 27 marca

Śląski Teatr Lalki i Aktora Ateneum, Katowice:

Kopciuszek – Marta Guśniowska.
Reż. Jacek Popławski, scen. Noriyuki Sawa,
muz. Michał Kowalczyk.
Premiera 24 marca

Teatr Lalki i Aktora Kubuś, Kielce:

Robale – Agata Biziuk.
Reż. Agata Biziuk, scen. Katarzyna Proniewska-Mazurek,
muz. Mateusz Czarnowski.
Premiera 3 marca

Teatr Lalki, Maski i Aktora Groteska, Kraków:

Kobiety kontratakują.
Koncepcja i reż., koncepcja multimediiów Adolf Weltschek,
scen., teksty piosenek Małgorzata Zwolińska,
choreogr. Romana Agnel.
Premiera 8 marca

Teatr im. H.Ch. Andersena, Lublin:

Śpiąca królewna – Czesław Sienko.
Reż. Czesław Sienko, scen. Maria Balcerek,
muz. Mirosław Gordon.
Premiera 24 marca

Teatr Lalek Arlekin, Łódź:

O żabce co nie została królewną – Waldemar Wolański.
Reż. Waldemar Wolański, scen. Krzysztof Rynkiewicz,
muz. Tomasz Walczak, choreogr. Małgorzata Fijałkowska.
Premiera 24 marca

Teatr Ognia i Papieru, Łódź:

Kamienie – Grzegorz Kwieciński.
Reż., scen. Grzegorz Kwieciński,
muz. Szafa gra.
Premiera 23 marca

Teatr Animacji, Poznań:

Trzy złote włosy – Milan Pavlik.
Reż. Karel Brožek, scen. Alois Tomanek,
opracowanie muz. Karel Brožek.
Premiera 11 marca

Teatr Maska, Rzeszów:

Janosik. Naprawdę prawdziwa historia – Michał Walczak.
Reż. Jacek Malinowski, scen. Pavel Hubička,
muz. Wojciech Błażejczyk.
Premiera 31 marca

Teatr Lalek Pleciuga, Szczecin:

Paskuda i Maruda – Liliana Bardijewska.
Reż. Zbigniew Niecikowski, scen. Joanna Braun,
ruch sceniczny Arkadiusz Buszko, muz. Piotr Klimek.
Premiera 17 marca 2012

Teatr Baj, Warszawa:

Śpij.
Reż. i scen. Alicja Morawska-Rubczak,
muz. Wojciech Morawski.
Premiera 23 marca

P R E M I E R Y • P R E M I E R Y

Teatr Lalka, Warszawa:

Tajemnicze dziecko – wg E.T.A. Hoffmanna.
Scenariusz Emilia Hoffmanová, reż. Marián Pecko,
scen. Pavol Andraško, kostiumy i lalki Eva Farkašová,
muz. Pavel Helebrand.
Premiera 24 marca

Wydział Lalkarski, PWST Wrocław:

Pippi Pończoszanka – Astrid Lindgren.
Reż. Michał Derlatka, scen. i lalki Mateusz Mirowski,
kostiumy i maski Angelika Giża (ASP),
muzyka Anna Porzyc (AM).
Premiera 3 marca

Balladyny i romanse – szkic – wg Ignacego Karpowicza.

Reż. Konrad Dworakowski,
scen. Marika Wojciechowska, muz. Piotr Klimek,
konsultacje choreograficzne Jacek Owczarek.
Premiera 30 marca

kwiecień

Białostocki Teatr Lalek, Białystok:

Czarne ptaki Białegostoku – Eric Bass.
Reż. Eric Bass, scen. Eva Farkašová, muz. Miamon Miller,
choreogr. Shoshana Bass.
Koprodukcja Białostocki Teatr Lalek
i Sandglass Theater (USA).
Premiera 14 kwietnia

Teatr Lalek Banialuka, Bielsko-Biała:

Gwiazda – Helmut Kajzar.
Reż. Bogusław Kierc, scen. Danuta Kierc,
muz. Jacek Wierzchowski,
ruch sceniczny Michał Pietrzak.
Premiera 20 kwietnia

Miejski Teatr Miniatura, Gdańsk:

Tajemnica diamentów – wg Martina Widmarka
i Heleny Willis.
Adaptacja i reż. Ireneusz Maciejewski,
teksty piosenek Joanna Herman,
scen. i lalki Dariusz Panas,
muz. Old Time Radio.
Premiera 15 kwietnia

Teatr Lalki, Maski i Aktora Groteska, Kraków:

Ładne kwiatki – Małgorzata Brożonowicz-Sienkiewicz,
Paweł Szumiec.
Reż. Krzysztof Jędrysek, scen. Małgorzata Zwolińska,
muz. Bartosz Chajdecki.
Premiera 20 kwietnia

Opolski Teatr Lalki i Aktora, Opole:

Brzydkie kaczątko – Hans Christian Andersen.
Inscenizacja i reż. Krystian Kobyłka, scen. Pavel Hubička,
muz. Marcin Mirowski, animacje Wojciech Świątkiewicz,
choreogr. Jacek Gębura.
Premiera 21 kwietnia

Teatr Baj Pomorski, Toruń:

*Karampuk, czyli opowieść
o króliku z cylindra*
– Ludwik Jerzy Kern.
Reż. Ireneusz Maciejewski,
scen. Dariusz Panas,
muz. Zbigniew Krzywański,
teksty piosenek Wojciech
Szelachowski.
Premiera 1 kwietnia

Karampuk. Rys. Janusz Panas

Teatr Lalki i Aktora, Wałbrzych:

Bajka o Rozczarowanym Rumaku Romualdzie
– Malina Prześluga.
Reż. Lech Chojnacki, scen. Jacek Zagajewski,
muz. Tomasz Benn, ruch sceniczny Anna Rozmianiec.
Premiera 21 kwietnia

Teatr Guliwer, Warszawa:

O rybaku i złotej rybce – Aleksander Puszkina.
Reż. Jevgenij Ibragimov, scen. Mishalem,
muz. Nikołaj Jakimov.
Premiera 14 kwietnia

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:

Afrykańska przygoda – Mariola Fajak-Słomińska.
Reż. Mariola Fajak-Słomińska, Janusz Słomiński,
scen. Jolanta Brejda, muz. Paweł Dudzik.
Premiera 28 kwietnia

maj

Zdrojowy Teatr Animacji, Jelenia Góra:

Bajka o księciu Pipo, o koniu Pipo i o księżniczce Popi
– Pierre Gripari.
Reż. Michał Derlatka, scen. Michał Dracz,
muz. Igor Gawlikowski (Karbido),
teksty piosenek Marek Otwinowski (Karbido).
Premiera 6 maja

Bajki z Jelonkiem.

Reż., scen. Libor Stumpf.
Premiera 9 maja

P R E M I E R Y • P R E M I E R Y

Teatr Lalek Arlekin, Łódź:

Niewielki, niemały król – Joanna Kulmowa.
Reż. Bogdan Nauka, scen. Pavel Hubička,
muz. Zbigniew Karnecki.
Premiera 26 maja

Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyn:

Na Warmii... dawno, dawno temu – wg baśni spisanych przez Marię Zientarę Malewską.
Adaptacja i reż. Zbigniew Głowacki,
scen. Ireneusz Salwa, muz. Bogdan Szczepański.
Premiera 19 maja

Teatr Lalek Pleciuga, Szczecin:

Pinokio – Marta Guśniowska wg Carla Collodiego.
Reż. Ireneusz Maciejewski, scen. Maja Krupińska,
ruch scen. Ewelina Ciszewska, muz. Piotr Klimek,
aranżacja muz. Wiktor Szostak.
Premiera 26 maja

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:

Podłogowo.
Pomysł, realizacja i wykonanie: Janka Jankiewicz-
Maślakowska, Tomasz Maślakowski (LALE. Teatr).
Scena Inicjatyw Aktorskich Wrocławskiego Teatru Lalek.
Prapremiera 5 maja

Antyzwiastowanie – Maria Spiss.

Reż. Bartosz Szydłowski,
scen., kostiumy Małgorzata Szydłowska,
muz. Marcel Chyrzyński.
Prapremiera 26 maja

czerwiec

Teatr Dzieci Zagłębia, Będzin:

Magiczna Karuzela.
Realizacja studenci Wydziału Radia i Telewizji Uniwersytetu
Śląskiego, Akademii Sztuk Pięknych, Akademii Muzycznej
w Katowicach.
Premiera 9 czerwca

Tajemnica Poliszynela – Francois Morgan.

Reż. Waldemar Musiał, scen. Jan Zieliński.
Premiera 24 czerwca

Białostocki Teatr Lalek, Białystok:

Puszek – Marta Guśniowska.
Reż. Laura Słabińska, scen. Mikołaj Malesza,
muz. Mateusz Czarnowski.
Premiera 10 czerwca

Teatr Lalki, Maski i Aktora Groteska, Kraków:

Kukułcze jajo czyli ptasie przygody Misia
– Grzegorz Kwieciński.
Reż. Grzegorz Kwieciński, scen. Przemysław Karwowski,
muz. Krzysztof Dzierma, choreogr. Marzenna Biesiadecka.
Premiera 10 czerwca

Teatr im. H.Ch. Andersena, Lublin:

Wilk u bram – Zbigniew Lisowski.
Reż. Zbigniew Lisowski, scen. Pavel Hubička,
muz. Piotr Klimek, teksty piosenek Zbigniew Lisowski,
Wojciech Szlachowski.
Premiera 9 czerwca

Teatr Lalek Arlekin, Łódź:

Gil pogromca smoków – Katarzyna Kawalec
wg J. R. R. Tolkiena.
Reż. Katarzyna Kawalec, scen. Joanna Iwanicka,
opracowanie muzyczne Katarzyna Kawalec, Michał Łacny,
ruch scen. Stanisław Madej.
Premiera 24 czerwca

Teatr Lalki i Aktora Pinokio, Łódź:

Oskar i pani Róża – E.E. Schmitt.
Reż. Ewa Piotrowska, scen. Martyna Dworakowska, muz.
Wojciech Błażejczyk.
Premiera 22 czerwca

Teatr Animacji, Poznań:

Bajka o czasie – Liliana Bardijewska.
Inscenizacja i reż. Janusz Ryl-Krystianowski,
scen. Jacek Zagajewski, muz. Władysław Janicki.
Premiera 17 czerwca

lipiec

Miejski Teatr Miniatura, Gdańsk:

Thermidor roku 143 – wg Macieja Rembarza.
Reż. i scenariusz Lech Raczak,
scen. Ewa Tetlak,
Piotr Tetlak,
muz. Katarzyna Klebba,
Paweł Paluch,
ruch scen. Magdalena
Jędra, Anna Steller,
projekty graficzne
Jakub Psuja.
Premiera 12 lipca

Arch.

Odeszli od nas

Marek Wit

24 stycznia 2012 r. zmarł w Katowicach Marek Wit, znany aktor i mistrz lalkarskiej animacji. Spędził na scenie blisko pięćdziesiąt lat. Od prawie trzydziestu związany był ze Śląskim Teatrem Lalki i Aktora Ateneum.

Urodził się 16 lutego 1944 r. w Suchedniowie. Teatr lalek interesował go od zawsze. Jako dziecko należał do amatorskiego zespołu, prowadzonego w Kielcach przez Stefana Derewlankę; w Liceum Technik Plastycznych sam założył teatr lalkowy.

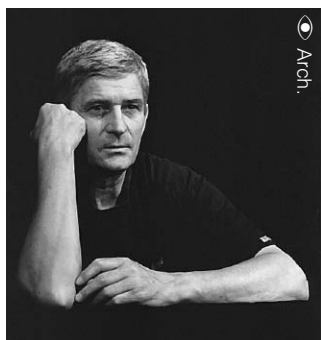
Debiutował w 1963 r. w kieleckim Teatrze Lalki i Aktora Kubuś. Poświęcił mu prawie siedemnaście lat swego artystycznego życia, zagrał wiele świetnych, znaczących ról, za tytułową kreację w *Przygodach małego lewka* zdobył prestiżową I nagrodę aktorską Telewizyjnego Festiwalu Widowskich Lalkowych. Później zdecydował się spróbować swoich sił na scenie dramatycznej i na kilka lat związał się z Teatrem im. S. Żeromskiego. W 1982 r. przyjechał na Śląsk, przez jeden sezon występował w Teatrze Dzieci Zagłębia w Będzinie, a następnie – we wrześniu 1983 r. stanął na deskach katowickiego Ateneum, któremu pozostał wierny do końca.

Zadziwiająca była różnorodność zadań, jakie powierzali aktorowi realizatorzy, często nawet w jednym przedstawieniu. Były wśród nich klasyczne role lalkowe, żywy plan, maska, przedmiot, formy niekonwencjonalne. Znakomicie sprawdzał się w każdej sytuacji scenicznej; tak samo dobrze czuł się za, jak i przed parawanem.

Był rzadko dziś spotykanym typem artysty, którego miłość do teatru, a w szczególności do lalki, widoczna była w każdej, nawet epizodycznej roli. Jego autentyczne zaangażowanie i radość obcowania z publicznością odczuwali też widzowie.

Godna podziwu była jego niezmienna gotowość do podejmowania nowych wyzwań artystycznych. Pasja, ciekawość świata, niespożyta energia, optymizm, pogoda ducha i śmiejące się oczy sprawiały, że obcowanie z Markiem mobilizowało. Mimo zbliżającej się siedemdziesiątki był młodszy niż wielu z nas – młodych metryką. Najważniejszy dla niego był kontakt z dziecięcą widownią, to ona dodawała mu skrzydeł. Mówił, że nie zamieniłby swojej pracy na żadną inną. Mówił też, że w zawodzie lalkarza trzeba mieć poczucie humoru, ponurak nie utrzyma się w teatrze lalek.

Na propozycję urządzenia benefisu oburzał się żartobliwie, że nie da z siebie zrobić starca – jubilata; mimo emerytury nie czuł się emerytem i nigdy zresztą nie rozstał się z zespołem. Cały czas był jego członkiem, grał do końca w inscenizacji *Pinokia*.

Archiwum

Alina Stanowska

2 marca 2012 zmarła Alina Stanowska – senior polskiego lalkarstwa, wybitny pedagog, instruktor harcerski, więzień lubelskiego Zamku, współtwórca Ogólnopolskich Puławskich Spotkań Lalkarzy, animator ruchu lalkarskiego i wychowawca instruktorów teatru lalek w Polsce; nauczyciel akademicki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Archiwum

Zygmunt Smandzik

Polskiemu Teatrowi ubyłoby niezwykle istnienie. 16 marca 2012 roku zmarł w Niemczech w wieku 82 lat Zygmunt Smandzik – reżyser, scenograf, legendarny twórca i dyrektor opolskiej sceny lalkowej w latach 1973-1979.

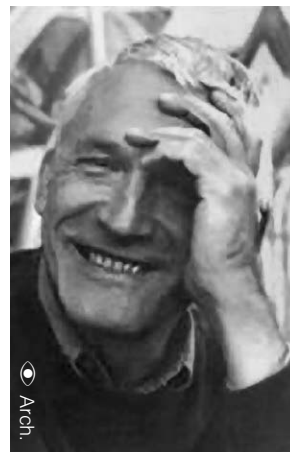
Swoją oryginalną twórczość związał z Opolem w 1951 roku. Wniósł do teatru lalek niezwykłą wyobraźnię, nowy język plastyki scenicznej i głęboką refleksję na temat kondycji świata i człowieka drugiej połowy XX wieku.

To on wprowadził na opolską scenę twórczość Bolesława Leśmiana, robiąc symboliczny krok – od dydaktyki spod pióra Marii Kownackiej do metaforycznych obrazów poetyckiego teatru.

Dziełem życia Zygmunta Smandzika stał się *Ptak* (1975) – wielkie wydarzenie teatralne i plastyczne na skalę europejską, porażający siłą wyrazu poemat bez słów o marzeniach, ideach, wzlotach i klęskach europejskiej cywilizacji i ludzkiej wspólnoty.

Wizyjny teatr wyobraźni Smandzika znalazł indywidualny i liryczny wyraz w autorskim dyptyku *Szufladka i Szczęśliwy motyl* (1977), na który złożyły się obrazy wyciągnięte z ludzkiej pamięci jak z szuflady – z zachwytem, czułością, albo z egzystencjalnym smutkiem. Jeszcze raz, już po latach na emigracji, wrócił w Opolu do swojego „teatru-kalejdoskopu” spektaklem *Sen* (1999), by znów zmierzyć się z tajemnicą ludzkiego losu.

Zygmunta Smandzika pasja poszukiwań sensu i nowego języka sztuki przyniosła opolskiemu teatrowi lalek artystyczny awans i wprowadziła jego zespół do polskiej elity w tej dziedzinie twórczości.

Archiwum